

Redovisning av LUM

Ingen ska lämnas utanför del 2 –

Socialtjänstens barnrättsarbete för barn i ekonomisk utsatthet ur ett socialt hållbarhetsperspektiv



Projektets namn

Ingen ska lämnas utanför del 2 - Socialtjänstens barnrättsarbete för barn i ekonomisk utsatthet ur ett socialt hållbarhetsperspektiv

Beviljat belopp

400 000 tkr

År

2023

Stadsdelsförvaltningens namn, avdelning/enhet

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, Enheten för ekonomi och arbete

Kontaktperson för projektet, namn, e-post, tfn

Caroline Högdahl Cole

caroline.hogdahl.cole@stockholm.se

08-508 15 303

Ansvarig avdelnings-/enhetschef, namn, befattning

Margareta Sabuk, enhetschef, Enheten för ekonomi och arbete

Hanna Jakhammer, avdelningschef, Avdelningen för individ- och familjestöd




Kryss i rutan intygar att projektet har genomförts enligt beslut om projektplan och budget.



Kryss i rutan innebär att projektet inte har gjort av med samtliga beviljade medel. Följande summa ska betalas/har betalats tillbaka till Socialförvaltningen: _____ kr.

Undertecknad av

I Stockholm den 2024-02-28


Ange namnförtydligande här.

namnförtydligande

Ekonomisk redovisning

Rapporten ska avse beräknade intäkter och kostnader för projektperioden.

Intäkter

Beviljat belopp från socialnämnden	400000
Egen insats	258944
Övriga intäkter	0
Summa	658944

Kostnader

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	658944
Administrativa kostnader (möteslokaler, förtäring, telefon)	0
Utbildningskostnader (föreläsare, material)	0
Övriga kostnader	0
Summa	658944

Skicka ett inscannat undertecknat exemplar av redovisningen till Socialförvaltningens funktionsbrevlåda fou.sof@stockholm.se

Eventuella frågor besvarar via fou.sof@stockholm.se

Redovisning lämnas senast 28 februari nästföljande år.

SAMMANFATTNING

SYFTE

Med en vilja att förbättra barns levnadsvillkor har projektet fokuserat på arbetsmetoder som ska främja föräldrars stegvisa förflyttningar mot självförsörjning. Utifrån ett helhetsperspektiv på barnfamiljers situation har projektet syftat till hitta nycklar som kan stärka föräldrars egna resurser att finna vägar mot självförsörjning samt undanröja eventuella hinder för att nå dit.

ARBETSSÄTT

Genom att frigöra en socialsekreterare att arbeta med ett begränsat antal barnfamiljer fokuserat mot självförsörjning har utrymme funnits att motivera föräldrar att ta emot relevanta insatser inom socialtjänsten och hos andra aktörer. Socialsekreteraren i projektet har arbetat i enlighet med familjeorienterat arbetssätt vars grund är att barn och föräldrar ska möta en sammanhållen socialtjänst. För projektet har samverkan som genomsyras av ett helhetsperspektiv varit en viktig del i att kunna ta hänsyn till barnens behov och perspektiv i föräldrarnas planering mot självförsörjning.

RESULTAT

Mätningar av föräldrarnas stegförflyttningar mot självförsörjning vid projektets start och projektets slut visar ett tydligt skifte från en övervikt mot måtvärden längst ifrån självförsörjning, till en övervikt mot måtvärden närmast självförsörjning. Resultatet har inneburit att sex föräldrar uppnått självförsörjning och 10 barn har fått se sina föräldrar gå vidare till arbete eller studier. Den initiala hypotesen om att projektets arbetssätt skulle påvisa en positiv förändring beträffande föräldrars stegförflyttningar mot självförsörjning har infriats.

SLUTSATSER

Projektet redovisar goda resultat beträffande barnfamiljers närmanden mot självförsörjning samt vinster i att samverka med andra enheter inom socialtjänsten enligt det familjeorienterade arbetssättet. Lärdomar projektet fört med sig är att Enheten för ekonomi och arbete snabbare behöver uppmärksamma föräldrar och initiera adekvata insatser och aktiviteter för att förebygga långtidsbidragsberoende. Fördjupade utredningar av föräldrars behov leder till bättre matchningar av insatser och aktiviteter med hänsyn till hela familjens situation, och regelbundna målgruppsinventeringar upptäcker de som är i behov av utökat stöd av socialtjänsten. Projektet har även uppmärksammat att det vore fördelaktigt för föräldrar om enheten utgick ifrån en intersektionell analys i förståelsen av deras svårigheter, och i förlängningen kunna erbjuda adekvata insatser och aktiviteter mot självförsörjning.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Inledning.....	5
Projektets arbetssätt.....	7
Resultatredovisning	8
Jämställdhet	13
Slutsatser och förslag.....	13
Plan för vidare arbete framåt.....	15
Strategisk värde för staden som helhet.....	15
Referenser, källor	16
Bilagor	16

INLEDNING

I Stockholm stads arbete med de globala målen i Agenda 2030 återfinns målet - Ingen fattigdom. Målområdet omfattar frågor om såväl fördelning av ekonomiska resurser som demokratiska frågor om inflytande och delaktighet. Även frågan om allas lika rättigheter att utvecklas och nå sin fulla potential oberoende av de diskrimineringsgrunder som återfinns i diskrimineringslagen lyfts fram, där ålder är en av flera grunder som utgör risk för socioekonomisk utsatthet.

Barns rätt till jämlika uppväxtvillkor är ett särskilt prioriterat område, med ambitionen att barn till föräldrar som erhåller ekonomiskt bistånd ska ha samma möjligheter till lek, fritid etc. som barn till arbetande föräldrar. Forskning har belyst att ekonomisk utsatthet under uppväxten har en betydande påverkan på vuxenlivet när det gäller hälsa, arbete och försörjning (Bergmark, Å. 2016). Men kunskaperna om vilka effekter långvarigt beroende av försörjningsstöd har är inte lika klagjorda. Skarpnäck tillhör en av de stadsdelar i Stockholm där andelen hushåll med långvarigt bidragsberoende är stor varför det finns ett behov av att finna och utveckla arbetsmetoder för att bryta detta.

Mot denna bakgrund har Enheten för ekonomi och arbete i syfte att förbättra barns levnadsvillkor under två år bedrivit utvecklingsarbete i projekt med stöd av lokala utvecklingsmedel. Projektets första år fokuserade på att rusta medarbetare inom enheten att möta de krav som ställs på deras yrkesutövning genom att omsätta kunskaper om barnrättsperspektivet i praktiken. För projektets andra år har enheten valt att fokusera på arbetsmetoder som ska främja föräldrars stegvisa förflyttningar närmare självförsörjning.

Inom ramen för projektet har vi fått ta del av beprövade arbetsmetoder från Malmö stad för att bryta negativa konsekvenser av ekonomisk utsatthet samt motverka ärftlighet av detta. Efter inspiration från deras arbetsmodell "Hela familjen" har Enheten för ekonomi och arbete tagit fram, använt och utvärderat arbetsmetoder som vi bedömer främjar föräldrars självförsörjningsförmåga. Likt Bergmark, Å (2016) menar att barnfamiljers ekonomiska situation utgör en grundläggande förutsättning för barns uppväxtvillkor, samt att en högre inkomst i regel innebär en bättre hälsa och i förlängningen en längre förväntad livslängd (a.a.), ser vi att det sociala förändringsarbetet kopplat till ökad självförsörjningsgrad för föräldrar är den viktigaste pusselbiten i arbetet med barns rättigheter.

Med ett helhetsperspektiv på barnfamiljers situation har projektet syftat till att hitta nycklar att stärka föräldrars egna resurser. Att lyfta in hela familjens perspektiv tror vi är av vikt för att hitta eventuella hinder som står i vägen för målet självförsörjning. Tidsperioden för projektet är en relativt kort tid för att mäta effektmål, vår hypotes har dock ändå varit att kunna påvisa en ökad självförsörjningsgrad hos de föräldrar som ingår i projektet. Vi har även haft en tro på att projektet kan leda till att vi landar i en gemensam övertygelse om att ökad samordning av insatser som socialtjänsten och andra aktörer ger, bidrar till positiva effekter på barnfamiljers ekonomiska situation både på kort och lång sikt.

AVGRÄNSNING

Projektet ”Ingen ska lämnas utanför del 2” riktar sig direkt till barnfamiljer som haft ekonomiskt bistånd till sin försörjning under lång tid. För att hitta barnfamiljer att ingå i projektet genomfördes en omfattande genomlysning av alla aktuella ärenden där barn finns. Första kriteriet för att ingå i projektet var tid för uppbärande av försörjningsstöd. I första steget av urvalsprocessen fokuserade vi på de som haft försörjningsstöd i 24 månader eller längre, i andra urvalet sänktes kriteriet till 10 månader eller längre i syfte att få fram fler kandidater. Förutom tid för uppbärande av försörjningsstöd gjordes även en bedömning av föräldrarnas möjligheter att närma sig självförsörjning. Till vår hjälp använde vi oss av nedanstående kategorisering/bedömningsinstrument:

Grön

Förälder/föräldrar står relativt nära arbetsmarknad. Deltar i aktivitet eller har redan pågående insatser mot arbete som behöver optimeras för att uppnå självförsörjning.

Gul

Förälder/föräldrar har testat många olika aktiviteter och insatser mot självförsörjning, alternativt inte testat något alls. Kan även innefatta sjukskrivna personer på hel eller deltid där en bedömning gjorts att stegförflyttningar mot självförsörjning är möjliga.

Röd

Förälder/föräldrar står relativt långt ifrån arbetsmarknaden. Har testat många aktiviteter och insatser mot självförsörjning utan framgång. Bedöms ha behov av mer omfattande insatser av ex sjukvården, socialtjänsten, annan aktör och/eller ersättningar från Försäkringskassan.

Exempel på barnfamiljer som inte valdes ut att ingå i projektet:

- Barnfamiljer med förälder/föräldrar som ingår i Rehabiliteringsbanan Skarpnäck (särskild arbetsmetod för personer som är sjukskrivna eller aktuella pga. sociala eller medicinska skäl).
- Barnfamiljer där förälderns/föräldrarnas försörjningshinder är sjukskriven och som bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden, och där andra insatser bedöms mer adekvata.
- Barnfamiljer där föräldern/föräldrarna bedöms ha omfattande social problematik och står långt ifrån arbetsmarknaden, och där andra insatser bedöms mer adekvata.
- Barnfamiljer med förälder/föräldrar som med ordinarie socialsekreterare redan har en påbörjad och adekvat planering mot självförsörjning, och där en överföring till projektet skulle innebära ett avbrott i planeringen och eventuellt även försämra förutsättningarna att nå självförsörjning.

PROJEKTETS ARBETSSÄTT

SAMORDNING AV RESURSER

Det finns behov av att förbättra direkt och nära socialt förändringsarbete med barnfamiljer som uppstår försörjningsstöd. Förutsättningarna för att arbeta med den intensitet som behövs i syfte att barnfamiljer i ekonomisk utsatthet ska komma till självförsörjning inom adekvat tid är ofta begränsade. Efter inspiration från arbetsmodellen ”Hela familjen” i Malmö stad har Enheten för ekonomi och arbete frigjort en socialsekreterare för att arbeta med enbart barnfamiljer. Arbetssättet innebär att socialsekreteraren arbetar med färre ärenden än ordinarie socialsekreterare, fokuserat mot självförsörjning med utvalda barnfamiljer. Målsättningen har varit att ha 20 stycken barnfamiljer aktuella i projektet samtidigt, vilket inneburit att i samband med att en barnfamilj uppnår självförsörjning och avslutas i projektet, tas en ny barnfamilj in enligt framtagna kriterier.

Enligt det här arbetssättet har socialsekreteraren arbetat strukturerat med barnfamiljerna och systematiskt följt föräldrarnas stegförflyttningar mot självförsörjning genom framtagna mätvärden. Dessa mätvärden har syftat till att sätta ut startpunkt för respektive förälder, och att kunna mäta deras framsteg under projektets gång.

Föräldrar som under lång tid uppburit försörjningsstöd är i behov av att få praktiskt stöd i att välja och erhålla insatser som främjar självförsörjning. En viktig del i socialsekreterarens arbete har därför varit att väcka förändringsprat genom motivation och nära stöd i samverkan med andra aktörer stärka föräldrarnas förmåga att nå en hållbar ekonomisk situation över tid. Socialsekreterarens roll har i stor utsträckning handlat om att ge stöd och motivera föräldrar att ta emot befintliga och för självförsörjningsprocessen relevanta insatser inom socialtjänsten och hos andra aktörer. En stor del av arbetet har gått ut på att inhämta information, ge praktiskt stöd vid kontakter med samverkansaktörer och val av arbetsmarknadsförberedande insatser/ arbetslivsrehabiliterande insatser. Därför har ett tätt samarbete med andra enheter inom socialtjänsten, Jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen, Region Stockholm och Försäkringskassan varit centralt i socialsekreterarens uppdrag. Inom ramen för projektet har jobbtorg avsatt en jobbcoach att arbeta med föräldrarna i syfte att snabba på ledtiderna för inskrivning och upprättande av planering mot självförsörjning. Socialsekreterare och jobbcoach har haft regelbundna avstämningar kring de föräldrar som varit inskrivna på jobbtorget.

Att utgå från ett helhetsperspektiv på familjens situation och stärka dess egna resurser har varit grundläggande för socialsekreterarens arbete i projektet. Med denna arbetsmodell har vi velat skapa mervärde för föräldrarna i form av hög tillgänglighet samt riktad och anpassad hjälp. Då socialsekreteraren i projektet arbetat med färre antal hushåll har ambitionen varit att uppnå ökad brukarkontakt, och genom det även få större kännedom om barnen.

FAMILJEORIENTERAT ARBETSSÄTT

Socialsekreteraren i projektet har arbetat i enlighet med familjeorienterat arbetssätt, en arbetsmetod som Socialtjänsten i Skarpnäck arbetat med att utveckla och implementera under flera år. Det familjeorienterade arbetssättets grund är att barn och föräldrar ska möta en sammanhållen

socialtjänst, där de kan prata om svårigheter, och stödbehov utforskas på ett för individen och familjen samordnat sätt. Detta antas ge bättre förutsättningar att förändra hela familjens situation för att främja social hållbarhet. För projektet, vars huvudsakliga fokus varit att förbättra barns levnadsvillkor genom att deras föräldrar uppnår självförsörjning har det familjeorienterade arbetssättet varit ett bra komplement. Särskilt i familjer med komplex problematik har samverkan som genomsyras av ett helhetsperspektiv varit en viktig del i att kunna ta hänsyn till barnets behov och perspektiv i föräldrarnas planering mot självförsörjning. I samtal kring planering mot självförsörjning har socialsekreteraren även haft som uppdrag att underlätta dialog kring barnens situation som ett led i att inkorporera barnrättsperspektivet i det sociala förändringsarbetet med föräldrarna.

Med projektet har enheten haft ambitionen att anamma det familjeorienterade arbetssättet och utveckla det vidare genom valda arbetsmetoder. Det familjeorienterade arbetssättet har genom projektet kunnat förstärkas ytterligare tack vare att en socialsekreterare frigjorts att arbeta fokuserat med utvalda barnfamiljer, och genom nära kontakt med föräldrarna kunnat bidra till ett ökat förtroende för socialtjänsten över generationsgränser.

RESULTATREDOVISNING

Under detta avsnitt presenteras på vilket sätt projektet har följts upp och utvärderats. Även de resultat projektet genererat presenteras nedan.

METOD FÖR UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

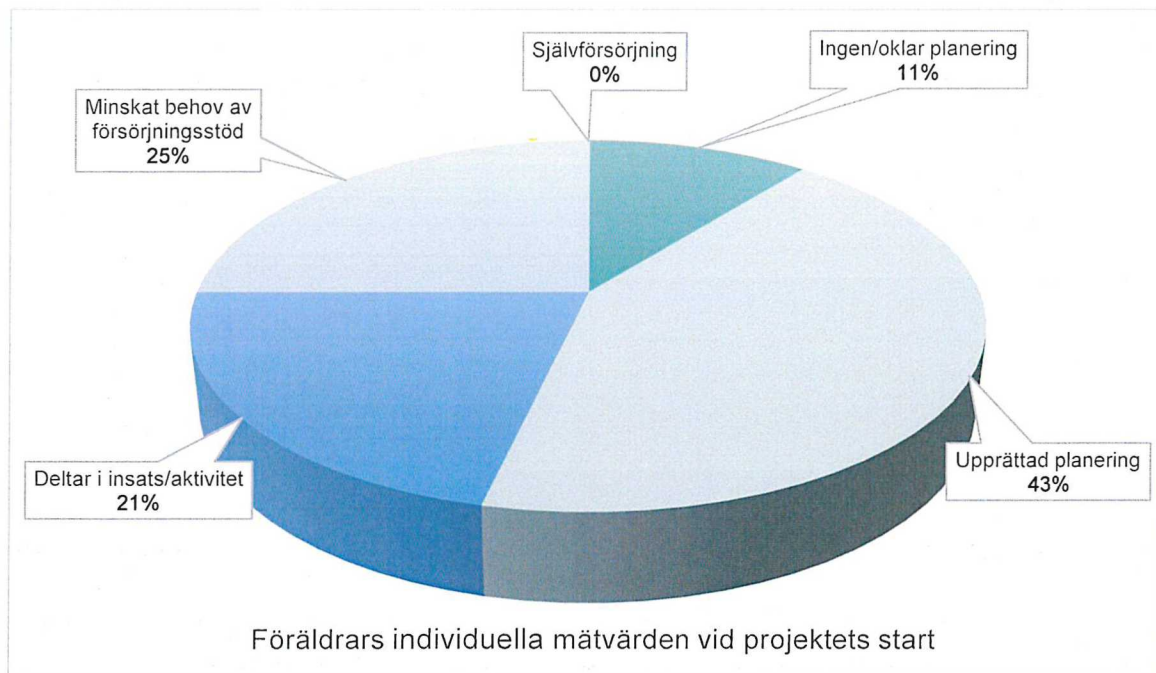
För att kunna följa upp och utvärdera föräldrarnas stegförflyttningar mot självförsörjning användes mätvärden för att kunna sätta ut startpunkt (0-4) utifrån var föräldrarna befann sig i början av projektet och således kunna se deras progression över tid. De mätvärden som använts är:

0. Ingen planering/oklar planering mot självförsörjning.
1. Upprättad planering via jobbtorg, Arbetsförmedlingen, sjukvården, stadsdelsförvaltningen genom samordningsförbundet FINSAM, samordnad rehabilitering genom Försäkringskassan etc.
2. Deltar i insats/aktivitet via jobbtorg, Arbetsförmedlingen, sjukvården, stadsdelsförvaltningen genom samordningsförbundet FINSAM, samordnad rehabilitering genom Försäkringskassan etc.
3. Minskat behov av försörjningsstöd genom arbete med otillräcklig lön, studier med studiestartsstöd, ersättningar Försäkringskassan, A-kassa/ALFA-kassan etc.
4. Självförsörjning genom arbete, studier, ersättningar Försäkringskassan, andra ersättningar etc.

MÄTVÄRDEN VID PROJEKTETS START

Vid start hade enheten valt ut 20 barnfamiljer varav 28 föräldrar att ingå i projektet. Av dessa hade tre föräldrar mätvärde 0: *Ingen planering/oklar planering*, 12 föräldrar hade mätvärde 1: *Upprättad planering*, sex föräldrar hade mätvärde 2: *Deltar i insats/aktivitet* och sju föräldrar hade mätvärde 3: *Minskat behov av försörjningsstöd*.

Den procentuella fördelningen av de 28 föräldrarnas mätvärden vid projektets start presenteras i cirkeldiagrammet nedan.

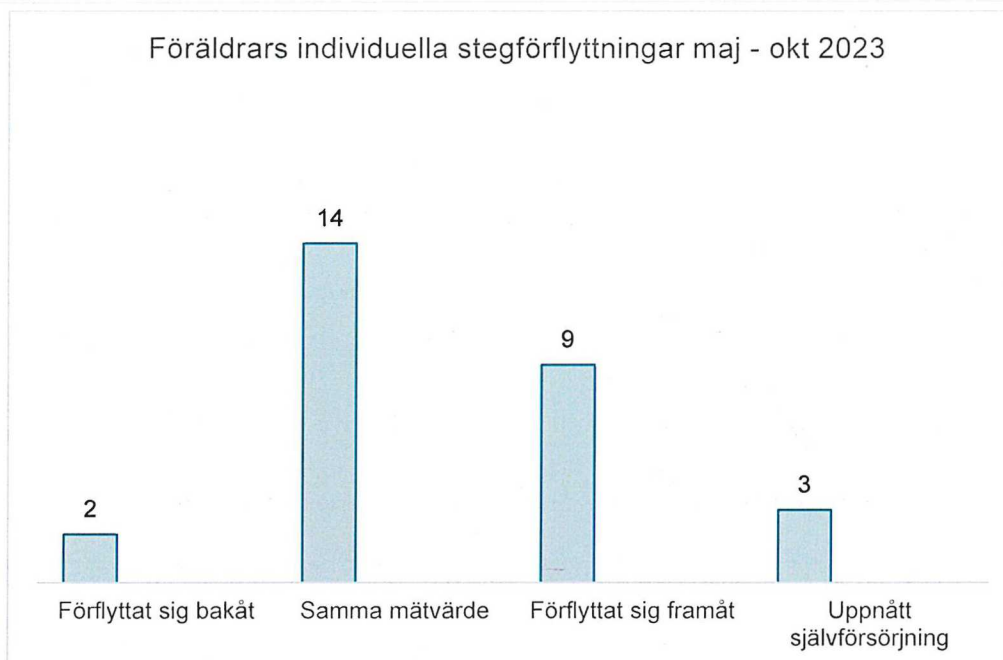


UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Projektet har sedan start följts upp systematiskt vid två tillfällen. Den första uppföljningen genomfördes ungefär halvvägs igenom projektet i oktober 2023. Den andra uppföljningen genomfördes i samband med avslut av projektet i februari 2024. Syftet med att göra en uppföljning halvvägs igenom projektet var att stämma av status, undersöka hur arbetssätt och metoder används samt se över behovet av eventuella åtgärder i dessa för att optimera resultaten.

Oktober 2023

Vid första tillfället för uppföljning och utvärdering i oktober 2023 var 20 barnfamiljer varav 28 föräldrar aktuella inom projektet.



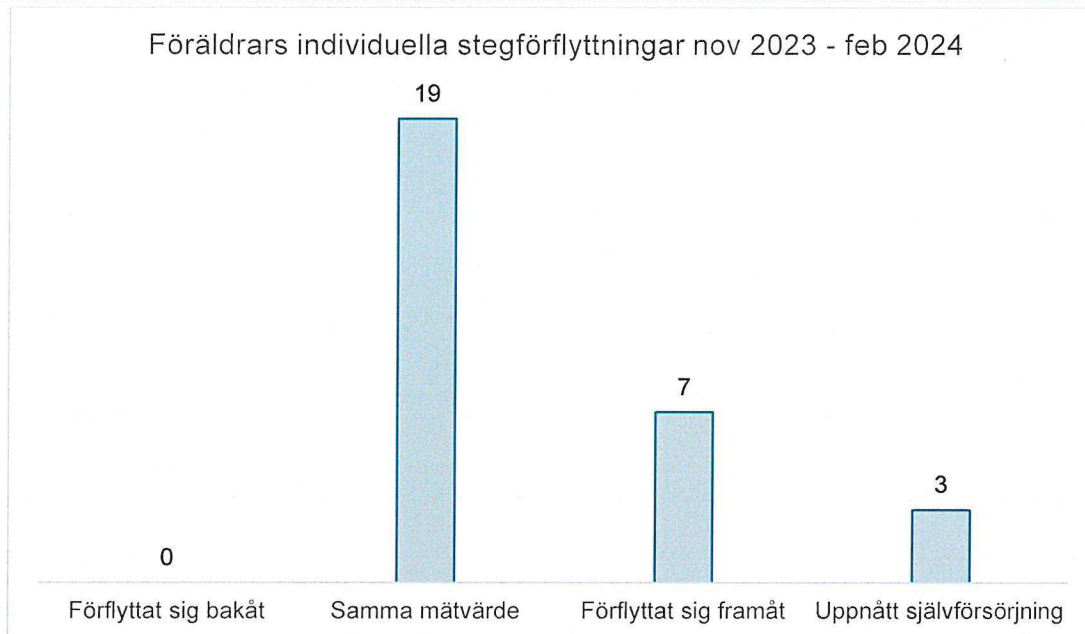
Uppföljningen visade att tre barnfamiljer hade uppnått självförsörjning. Av dessa var samtliga ensamstående med barn varav en uppnått självförsörjning genom studier, en genom arbete (lönebidragsanställning) och en genom arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Vidare visade uppföljningen att nio föräldrar hade gjort en stegförflyttning närmare självförsörjning. 14 föräldrar hade samma mätvärde som vid projektets start, och av dessa var två pensionärer (som ingår i två bidragsberoende hushåll och således inte förväntades göra någon stegförflyttning), fyra hade ännu inte fått tid för inskrivning på jobbtorg och två hade blivit sjukskrivna. Resterande sex föräldrar hade samma mätvärde som vid start, vilket innebar samma planering alternativt att justeringar hade gjorts i planeringen som inte var av sådan karaktär att det handlade om en stegförflyttning närmare självförsörjning.

Uppföljningen visade också att två föräldrar hade förflyttat sig ett steg bakåt och hamnat längre ifrån självförsörjning än vid projektets start. Av dessa hade en förälder backat från lönebidragsanställning som avslutats, och var vid tillfället för uppföljning aktuell på Arbetsförmedlingen och jobbtorg för att upprätta ny planering. Den andra föräldern hade backat från att vara aktuell för lönebidragsanställning som återkallats och var vid tillfället aktuell på Arbetsförmedlingen och jobbtorg för att upprätta ny planering.

Sammanfattningsvis visade uppföljningen av stegförflyttningar och utvärderingen av arbetsmetoder på goda resultat i de barnfamiljer där socialsekreteraren fått till stånd en planering mot självförsörjning. Uppföljningen visade också att det fanns behov av att öka takten för inskrivning på jobbtorg så att föräldrar inte stod stilla i sin planering mot självförsörjning.

Februari 2024

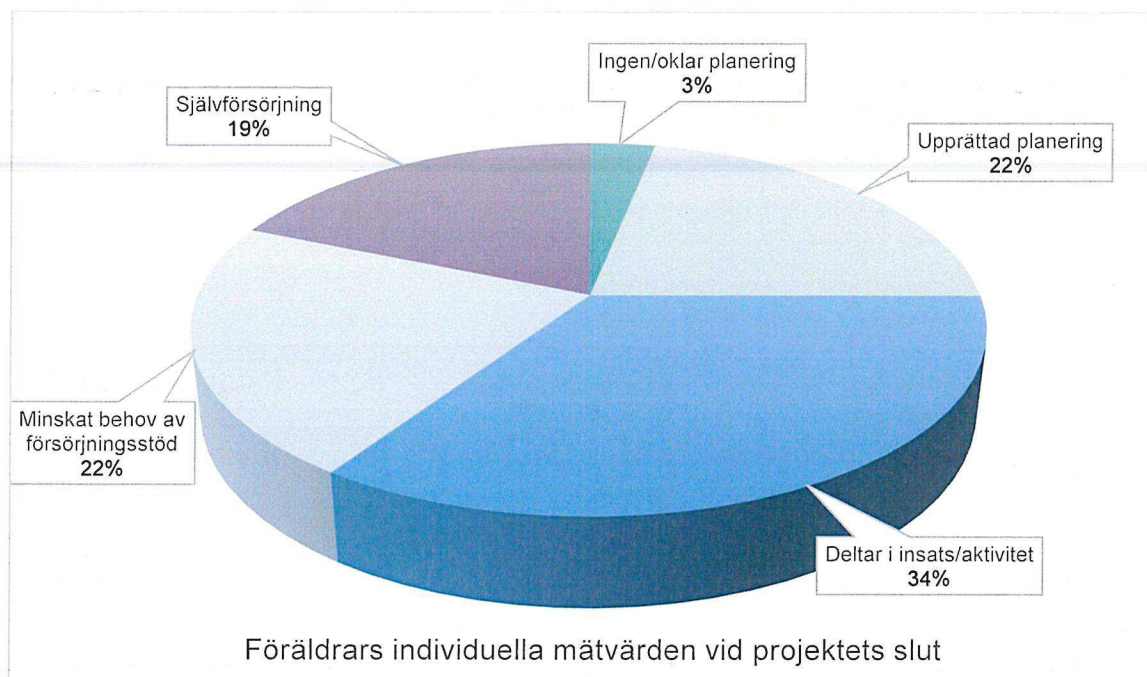
Under perioden november till februari 2024 var 21 barnfamiljer varav 29 föräldrar aktuella i projektet.



Uppföljningen visade att sedan oktober hade ytterligare två barnfamiljer uppnått självförsörjning varav tre stycken föräldrar. En ensamstående med barn hade uppnått självförsörjning genom arbete (lönebidragsanställning). En barnfamilj bestående av två föräldrar hade uppnått självförsörjning genom en anställning på reguljära arbetsmarknaden samt en halvering av hyreskostnad. Sju föräldrar hade förflyttat sig ett steg närmare självförsörjning. 19 föräldrar hade samma mätvärde som vid uppföljning i oktober, av dessa var tre stycken nytillkomna föräldrar med samma mätvärde som när de aktualiserades i projektet. Ingen förälder hade förflyttat sig bakåt och hamnat längre ifrån självförsörjning.

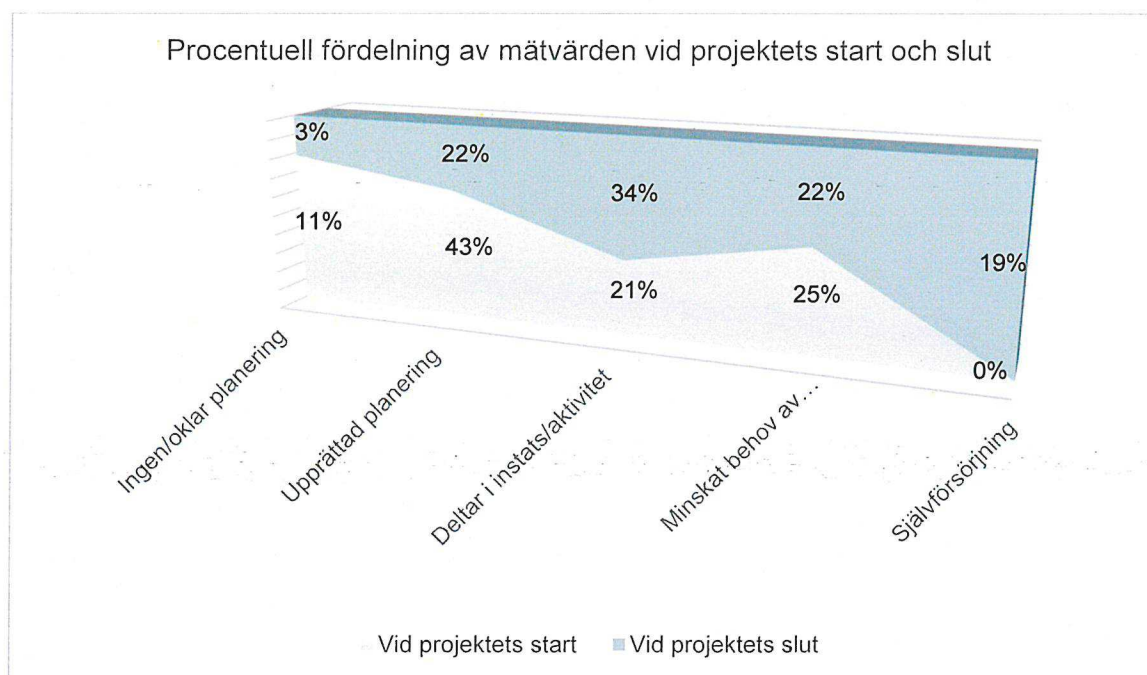
MÄTVÄRDEN VID PROJEKTETS SLUT

Vid uppföljning och utvärdering i samband med projektets avslut i februari 2024 hade sammanlagt 24 stycken barnfamiljer varit aktuella i projektet varav 32 stycken föräldrar. Den procentuella fördelningen av de 32 föräldrarnas mätvärden vid projektets slut presenteras i cirkeldiagrammet nedan.



SAMMANFATTNING RESULTAT

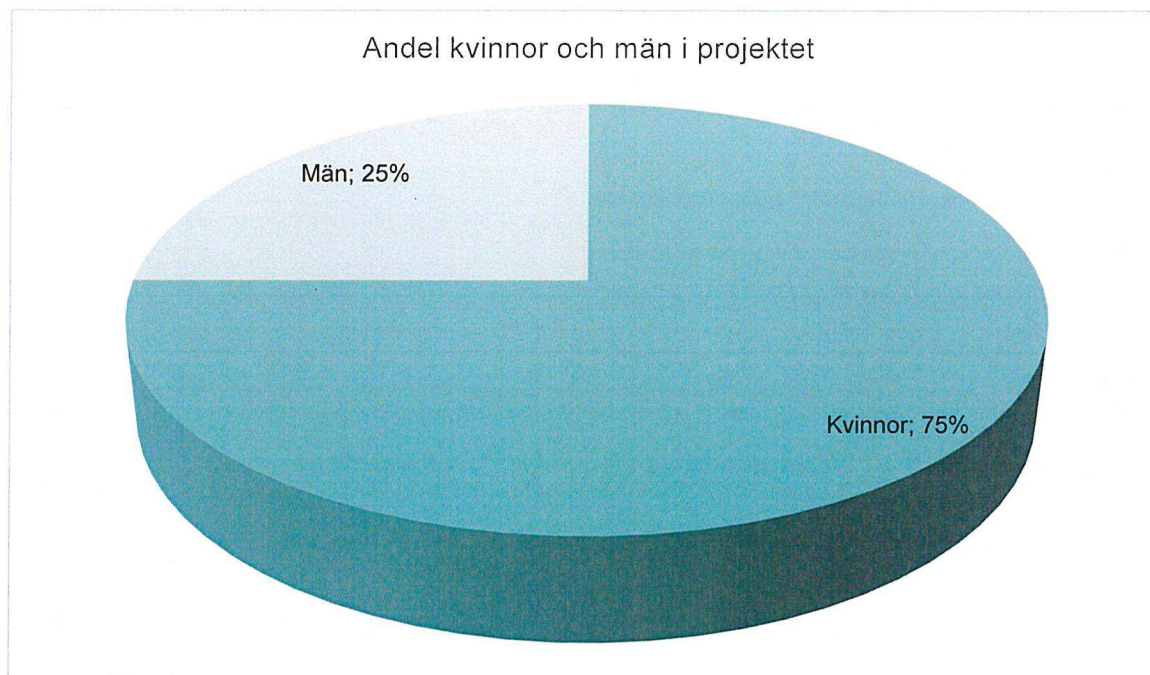
I diagrammet nedan illustreras den procentuella fördelningen av föräldrars stegförflyttningar enligt mätvärden mot självförsörjning vid projektets start kontra vid projektets slut. Diagrammet visar ett tydligt skifte av föräldrars mätvärden från att i början av projektet ha en procentuell övervikt mot mätvärden längst ifrån självförsörjning, till att i slutet av projektet ha en övervikt mot mätvärdena närmast självförsörjning.



I de barnfamiljer som ingått i projektet fanns 60 minderåriga barn. För 10 av dessa barn har projektets resultat inneburit att de fått se sina föräldrar blir självförsörjande genom arbete eller

studier. I dessa hushåll fanns även tre hemmavarande vuxna barn. Projektet har i skrivande stund pågått i 10 månader och trots att det är en relativt kort tid för att mäta effektmål anser vi att vår hypotes om att projektets arbetssätt skulle påvisa en positiv förändring beträffande föräldrars stegförflyttningar mot självförsörjning har infriats.

JÄMSTÄLLDHET



Vid urvalet lät vi kriterierna *tid för uppbärande av försörjningsstöd* och *möjlighet att uppnå självförsörjning* vara ledande. Det innebär att vi inte gjorde någon särskild fördelning mellan män och kvinnor vid urvalet av barnfamiljer att ingå i projektet. Valet av detta grundar sig i att fokus för projektet var att förbättra barns levnadsvillkor genom att stötta deras föräldrar mot självförsörjning oavsett kön. Totalt har 24 barnfamiljer varit med i projektet under perioden maj 2023 – februari 2024. Av dessa var 16 ensamstående och åtta par. Av de ensamstående var samtliga kvinnor. Totalt har 24 kvinnor respektive 8 män varit med i projektet. En övervägande del av föräldrarna i projektet utgjordes av kvinnor, och cirka 67 procent av föräldrarna var ensamstående kvinnor med barn. Ur ett jämställdhetsperspektiv visar projektet att Enheten för ekonomi och arbete behöver arbeta intensivt för att i ett tidigt skede fånga upp kvinnor med barn (särskilt ensamstående) och initiera adekvata insatser och aktiviteter som främjar självförsörjning och förebygger långtidsbidragsberoende.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Slutsatser och förslag presenteras med utgångspunkt i de framgångsfaktorer, utmaningar och utvecklingsområden som identifierats utifrån presenterade resultat och samtal med socialsekreterare som deltagit i projektet.

FRAMGÅNGSFAKTORER

En av de framgångsfaktorer som lyfts är det täta samarbetet jobbcoach och socialsekreterare emellan som förutom att ge större kunskap och förståelse för varandras uppdrag, även inneburit att de kunnat genomföra gemensamma samtal och möten med föräldrarna. Detta har lett till en samlad bild av föräldrarnas situation och behov, vilket har möjliggjort för anpassning av insatser till deras förutsättningar, och som i förlängningen gett bättre resultat vad gäller matchning av insats.

Ytterligare en framgångsfaktor är att mer tid har funnits för att träffa och samtala med föräldrarna, något som möjliggjort för mer fördjupade utredningar (exempelvis IB4 och FIA). Genom hög tillgänglighet och större närvaro i barnfamiljernas liv har socialsekreteraren även fått tillfälle att ha dialoger utifrån barnens perspektiv och kunnat ställa frågor om barnens situation och behov utan att det från föräldrarnas sida upplevts som hotfullt. Med väl etablerade relationer har den typen av samtal varit lättare att genomföra. Några av föräldrarna i projektet har haft barn med kroniska sjukdomar och/eller funktionshinder. För dessa har socialsekreterare kunnat länka till stadsdelens anhörigstöd, en insats som kan underlätta för föräldrarna att få sin vardag att gå ihop och kunna upprätta en planering mot självförsörjning. Förutom direkta samtal med föräldrarna har projektet också möjliggjort för ökad samverkan med andra enheter inom socialtjänsten utifrån barnens perspektiv, vilket lyfts som en framgång.

En annan vinst som projektet bidragit till är att tid har funnits att informera och berätta om hur socialtjänsten och jobbtorg arbetar tillsammans mot målet självförsörjning. Ur ett brukarperspektiv har en framgångsfaktor varit att låta samtliga inskrivningar på jobbtorg ske i trepart med socialsekreteraren närvarande, ett koncept föräldrar i projektet uttryckt har varit positivt. Tillvägagångssättet hjälpte dem att förstå hur socialtjänsten och jobbtorg samarbetar, samt hur insatserna hänger ihop, något man haft svårt att förstå tidigare. När föräldrarna förstod helheten var majoriteten positivt inställda till insatser via jobbtorg som ett led i att uppnå självförsörjning snabbare än vad de hade gjort på egen hand.

UTMANINGAR

Utmaningar i projektet har varit tid för planering, genomförande samt målgruppens förutsättningar för att uppnå projektets förväntade resultat. I planeringsfasen för projektet planerades för att anställa en koordinator med särskilt fokus på att arbeta med barnfamiljernas självförsörjningsprocess. Organisatoriska förutsättningar gjorde dock att vi istället valde att avsätta en socialsekreterare för uppdraget. Denna omprioritering tillsammans med en fördröjd målgruppsinventering gjorde att projektet kom igång senare än förväntat. Vid projektets start i maj månad stod enheten inför kommande sommarsemestrar vilket i sin tur ledde till fördröjningar avseende uppstart för samverkan med jobbtorg. Utöver organisatoriska utmaningar har vi sett att arbetssättet med en socialsekreterare och en jobbcoach tidvis varit sårbart vilket vi tror kan ha påverkat resultatet för föräldrarna i projektet. Exempelvis har det pga. oplanerad frånvaro varit utmanande att hitta gemensamma lediga tider för trepartsinskrivningar på jobbtorg i den takt som projektet önskade. På individnivå i det brukarnära arbetet har det tidvis varit utmanande att motivera föräldrar till insatser via jobbtorg då några har varit skeptiska, inte redo, och uttryckt att de inte kan jobba. Det har krävts ett stort engagemang och mycket tid från socialsekreterarens sida att arbeta motiverande, detta med anledning av att flera av föräldrarna under lång tid inte haft adekvata planeringar utan löpt på utan att göra några stegförflyttningar mot självförsörjning.

Vägen mot självförsörjning har varit olika lång bl.a på grund av inställning, motivation och förförståelse. I flera fall visade sig föräldrarna stå längre ifrån arbetsmarknaden än man först trott vid urvalet. Nödvändig förförståelse och kunskap om samhället saknades, även bristande språkkunskaper upplevdes av föräldrarna själva som en barriär att ta sig över innan planering mot arbetsmarknaden var aktuell. För de föräldrar som stått allra längst ifrån självförsörjning har processen varit lång. Socialsekreterare beskriver den så här; *"först har föräldrarna behövt förstå vilka krav som ställs för att ha rätt till ekonomiskt bistånd och varför, sedan acceptera kraven och förstå de egna vinsterna med att upprätta en planering, för att slutligen kunna påbörja genomförandet av insatser mot självförsörjning"*.

UTVECKLINGSOMRÅDEN

Vi har genom projektet erfarit att Enheten för ekonomi och arbete behöver:

- Uppmärksamma föräldrar (särskilt ensamstående kvinnor) i ett tidigt skede och initiera adekvata insatser och aktiviteter som främjar självförsörjning för att förebygga långtidsbidragsberoende.
- Bli bättre på att informera om och motivera till arbetsfrämjande insatser som finns inom socialtjänsten, Jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen m.fl.
- Genomföra fördjupade utredningar av brukares behov i allmänhet och föräldrars behov i synnerhet för att kunna göra bättre matchningar till adekvata insatser och aktiviteter som tar hänsyn till hela familjens situation.
- Ytterligare förankra det familjeorienterade arbetssättet och låta det genomsyra hela verksamheten.

PLAN FÖR VIDARE ARBETE FRAMÅT

Enheten för ekonomi och arbete planerar att arbeta enligt arbetssättet i projektet fram till maj 2024 och därefter utvärdera och se om arbetssättet ska permanentas, tas bort eller anpassas till en annan form som lämpar sig väl i verksamheten. Valet att förlänga arbetssättet i ytterligare tre månader grundar sig i de fördröjningar som uppkom i projektets uppstart. Vi vill med detta uppfylla projektets intention om att bedrivas i 12 månader.

STRATEGISKT VÄRDE FÖR STADEN SOM HELHET

Några lärdomar och insikter som projektet medfört och som andra kan ha nytta av:

- Vikten av att regelbundet göra riktade målgruppsinventeringar för att hitta målgrupper som är i behov av utökat stöd av socialtjänsten för att kunna närma sig självförsörjning.
- Om man likt projektet vill bedriva socialt förändringsarbete med en särskild målgrupp är det av vikt att ha en strategi för hantering av medarbetares eventuella frånvaro (exempelvis genom att ha medhandläggare på socialtjänsten och jobbtorg) för att inte bygga in en sårbarhet i arbetssättet.
- Att en jämställdhetsanalys inte nog fångar föräldrars (brukares) utmaningar att komma ur bidragsberoende. En intersektionell analys hade kunnat ge mer kunskap om svårigheter utifrån kön och andra markörer så som etnicitet, ålder, funktionsnedsättning m.fl. för att

kunna erbjuda adekvata insatser och aktiviteter som har påtaglig inverkan på olika målgruppers möjligheter att uppnå självförsörjning.

REFERENSER, KÄLLOR

Bergmark, Å. (2016). *Ekonomiskt bistånd: försörjningsvillkor och marginalisering - ett hinder för jämlik hälsa*. Kommissionen för jämlik hälsa (Underlagsrapport nr 1, S 2015:02).

Ramböll. (2018). *Slututvärdering hela familjen 2.0* (Slututvärdering av det ESF-finansierade projektet Hela familjen 2.0). Ramböll. <https://motenmedborgarportal.malmo.se/welcome-sv/namnder-styrelser/arbetsmarknads-och-socialnamnden/mote-2019-04-26/protocol/rambolls-utvardering-av-hela-familjen-20pdf?downloadMode=open>

BILAGOR